

neel? Emancipatie b.v. wordt niet zelden bevorderd door beïnvloedingstechnieken (cfr. socio-cultureel vormingswerk)

3) Is zuiver tactisch beschouwd, het beeld in de beroepswereld van de jonge afgestudeerde in de sociale wetenschappen, niet beter gediend met een wetenschappelijk-technisch accent (bijdrage via onderzoek tot «het beleid» in onze samenleving en indien zulks wenselijk geacht wordt, tot de veranderingen in het beleid) dan wel met een zuiver «emancipatorisch» accent?

4) Moet, strikt theoretisch beschouwd, de wetenschap (vooral de sociale wetenschappen) niet eerst haar plaats bepalen t.o.v. het politieke en het ideologische, vooraleer in dit opzicht stellingen te gaan formuleren? Bij het zoeken hiernaar zal het t.o.v. het resultaat uiteraard van determinerend belang zijn of men de maatschappij al of niet inspraak geeft in deze plaatsbepaling.

musidora

... heeft niets te maken met muziek, maar alles met vrouw en cinema. In de eerste plaats is Musidora het pseudoniem van Jeanne Roques, een Franse vrouw (1889-1957), die zich verdienstelijk maakte als variété-artieste en romanschrijfster, maar vooral als filmactrice (LES VAMPIRES, JUDEX van Louis Feuillade), scenarioschrijfster, filmrealisatrice (LA TERRE DES TOROS) en auteur van diverse artikels over film.

Maar actueel wordt onder Musidora een vereniging van (Franse) vrouwen verstaan, die zich duidelijk geïnspireerd voelen door Jeanne Roques' activiteiten. De vereniging werd in oktober 1973 opgericht en stelt zich een drievoudig doel: 1° «de creatie, de realisatie en de verspreiding bevorderen van films en video-producten van vrouwelijke cineasten»; 2° «onderzoek doen over de rol en het beeld van de vrouw in de cinema, alsook over de werken van vrouwelijke cineasten»; 3° «ontmoetingen organiseren om de ontvangst van dergelijke films bij het publiek, dat er gereserveerd tegenover staat, te verbeteren». (1)

Met de realisatie van deze laatste doelstelling trad de vereniging in de openbaarheid, tijdens «Musidora. Festival International de Films de Femmes», van 3 tot 11 april II. georganiseerd in Parijs. Veertig langspeelfilms, meer dan honderd kortfilms, een twintigtal video-programma's en enkele «projections libres» werden doorlopend van 11 u. 's middags tot 2 u. 's nachts vertoond in de twee zalen van de bioscoop Olympic en in het Musée d'Art Moderne.

Als hulde aan de vrouwelijke filmpioniers was het programma gestoffeerd met enkele «ouwetjes» van voor 1931, o.a. van Musidora, Germaine Dulac, Leontine Sagan en Lotte Reiniger. Maar de meeste vertoonde werken dateerden van omstreeks 1965 en later. Alhoewel de Franse producten hierbij de overhand hadden, werd toch geprobeerd een overzicht te geven van de activiteiten van vrouwelijke cineasten op wereldvlak. Dat betekende: (weer)zien van de werken van de gevestigde «happy few» (Agnes Varda, Mai Zetterling, Liliana Cavani, Nelly

Kaplan, Susan Clarke, Nadine Trintignant) die men ook wel in de normale bioscooproulatie kan aantreffen; maar het werd vooral een kennismaking met onbekenden, waarvan de werken niet (kunnen) doordringen tot in de bioscoopzalen.

En dat is dan een eerste verdienste van dit festival: je wordt met de neus op het feit gedrukt dat er inderdaad ook vrouwelijke cineasten bestaan, en — als je de namen zo op een rijtje ziet staan (2) — meer dan je vermoedde.

Het tweede positieve aspect van het festival was, dat alle audiovisuele media, waarvan de vrouwelijke cineasten gebruik maken, aan bod kwamen. En dat was helemaal niet onverdienlijk. Want waar technische maar vooral financiële hinderpalen doen afzien van het werken met 35mm-film, daar blijken de vrouwen te grijpen naar de meer democratische media als video-recorder, 16mm en 8mm-film. En meteen wordt de evenwaardigheid van deze verschillende media gepropageerd, door hun produkten door en naast elkaar te programmeren.

Maar de wijze van uitdrukken en de keuze van de onderwerpen van de vrouwelijke cineasten blijken tot nog toe niet zo erg veel te verschillen van die van hun mannelijke collega's. De problemen en de emancipatie van de vrouw kwamen op het festival wel aan bod (vooral in de video-programma's), maar het bleef daarbij vaak beperkt tot een probleemstelling.

Volgens de vereniging Musidora kan dat ook moeilijk anders, omdat nog steeds de man de cinema domineert, en «la référence au cinéma des hommes déforme, mutile ou tue la créativité des femmes». De werken van de vrouwen moeten uitdrukking geven aan wat de vrouw bezighoudt en dit op een haar eigen wijze: «une expression qui serait radicalement différente de celle des hommes». Daarom moeten de vrouwen zich verzamelen en samenwerken: «Dans l'état zéro où se trouve quasiment aujourd'hui le cinéma des femmes, nous savons que seule une force collective peut secouer l'inertie, la lassitude et combattre les petits intérêts personnels» (collectieve werken waren al op het festival te zien). De vereniging biedt daarvoor de gelegenheid en zal ook zorgen voor financiering van projecten (eerste doelstelling). Onderzoek, confrontatie en vergelijking van elkaars werken moet dan leiden tot een versteviging van de positie van de vrouw en van haar werk in de filmwereld (tweede doel).

En wat met het derde doel : doorbreken van de vooroordelen bij het publiek ? Hier rijzen wel enkele vragen. In de eerste plaats : wélk publiek wordt bedoeld ? I.v.m. het filmfestival werd geschreven : « Nous projetterons des films qui parlent à **notre** (= des femmes) sensibilité, à **notre** intelligence ». En opmerkelijk genoeg waren de meeste festival-bezoekers ook vrouwen. Filmfestival Musidora bleek dus niet alleen een festival van en dóór vrouwen, maar ook vóór vrouwen.

Een andere vraag is of het (« grote ») publiek wel vooroordelen heeft (tenminste in een determinerende mate) t.o.v. films van vrouwen. Het doorsnee-publiek gaat niet zozeer naar een film omwille van de cineast, maar wel om de film (inhoud/verhaal).

Liggen de vooroordelen niet eerder bij producers en distributeurs, bij wier gratie filmplassen al dan niet het publiek bereiken in ons (Westers) filmindustrie-systeem ? Mogelijk ligt hier nog een moeilijk werkterrein voor de vrouwen : proberen de mentaliteit van de sleutel-figures in de filmwereld te veranderen, of zelf die belangrijke posities in te nemen. Musidora als vereniging en als festival kadert volledig in de actuele emancipatie-drang van de vrouw, wat trouwens grif toegegeven wordt. De acties hebben zowel de ontvoogding van de vrouw achter de camera op het oog, als van de vrouw in het algemeen (de film wordt dan gezien als « un fantastique moyen d'expression pouvant être utilisé dans les luttes de femmes »).

Dit doel, en de ijver en de volharding waarmee hieraan gewerkt wordt, verklaren mogelijk de radicale stellingname voor een volledig autonome vrouwelijke filmexpressie, wat misschien kan afschrikken. Maar zolang deze eis niet leidt tot een fenomeen in de filmwereld zoals men de vrouwenpers in de perswereld kent, kunnen de houding en de inspanningen van deze vrouwen alleen maar positief gewaardeerd worden.

Marcel Meeus

feiten uit de media- wereld

W. VAN DER BIESEN

Op 4 april werd te Brussel het 10-jarig bestaan van het Vlaamse progressieve weekblad « **DE NIEUWE** » gevierd. Bij deze gelegenheid werd een speciaal jubileumnummer uitgegeven waarin een aantal vooraanstaanden zich bezinnen over wat die tien jaar betekend hebben voor de progressiviteit in Vlaanderen. Hierbij worden zowel het politieke als het sociale en culturele leven in de afgelopen 10 jaar belicht.

● De dertiende persprijs « **FRANS THEELEN** » voor de beste universitaire verhandeling over pers-exploitatie en pers-publiciteit werd op 23 april te Brussel uitgereikt. Als laureate werd dit jaar Lea Maes van de Rijksuniversiteit Gent bekroond voor haar verhandeling : « De journalisten van de geschreven pers in België. Een sociografisch onderzoek ».

● Op 26 april 1974 werd te Brussel het « **INTERNATIONAL PRESS CENTER** » (IPC) officieel ingehuldigd. Dit gebouw is gelegen op de hoek van de Simon Stevinstraat en de Karel de Grotelaan, in de schaduw van de EEG-gebouwen. De eerste verdieping is voorbehouden voor de Belgische persverenigingen. Het agentschap Belga heeft z'n intrek genomen op de tweede verdieping. De vier overige verdiepingen werden ter beschikking gesteld van ongeveer veertig buitenlandse nieuwsagentschappen. Ook voor de BRT-RTB wordt er een studio voorzien. Het nieuwe IPC zal ook een geschikt werkmidden en een ontmoetingsplaats zijn voor de ruim 350 in België gevestigde buitenlandse correspondenten. Met dit alles staat het aloude « Pershuis » aan de Korte Boterstraat, dat eigendom is van de Belgische staat, nu leeg.

● Op 1 mei 1974 verscheen het laatste nummer van « **ALOHA** », één van de bekendste alternatieve tijdschriften in Nederland. Dit blad, dat zowel qua vormgeving als inhoud wars was van alle tradities, droeg oorspronkelijk als titel : « Hitweek » en had een maximale oplage van ongeveer 40.000 exemplaren. Toen de oplage voortdurend bleef sinken en er nog nauwelijks enkele duizende nummers werden verkocht, was men verplicht de uitgave te stoppen.

● Van 8 tot 20 mei 1974 ondergingen de meeste Belgische kranten een even plotse als opvallende **VERMAGERINGS-KUUR**. Het aantal pagina's werd in belangrijke mate gereduceerd. Sociale

(1) Françoise Flamant, « Des femmes organisent un festival », in *La Revue du Cinéma. Image et Son*, nr. 283, april 1974, pag. 70-72. De verdere citaten komen alle uit dit artikel. Behalve het bovenstaande artikel werden in hetzelfde nummer nog twintig andere artikels opgenomen over vrouw en cinema.

(2) In het programmablad van het festival staan 150 vrouwelijke cineasten met name vermeld; daarnaast worden nog een aantal produkten afgedrukt met de vermelding « film collectif ». In het hierboven aangehaalde tijdschrift-nummer wordt een (onvolledige) lijst afgedrukt van de tot nu toe bekende Franse vrouwelijke cineasten : hierin zijn 134 namen opgenomen.